

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางบวกและทางลบ และเพื่อวิเคราะห์วิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ออกอากาศในปีพุทธศักราช 2538 โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนทุกรายการที่ระบุไว้ในผังรายการ และออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 , 5 , 7 , 9 และ 11 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึง ธันวาคม พุทธศักราช 2538 รวมทั้งสิ้น 60 รายการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 เหตุผลที่เลือกวิเคราะห์รายการจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 7 , 9 และ 11 เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีกำลังส่งออกอากาศทั่วประเทศ โดยผู้ชมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรับชม และเป็นสถานีโทรทัศน์ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลมีหุ้นส่วนในการดำเนินงาน คือ ช่อง 3 และ 9 เป็นขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ช่อง 5 และ 7 เป็นของกองทัพบก และช่อง 11 เป็นของกรมประชาสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็น รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป ที่ระบุไว้ในผังรายการ และออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 7 , 9 และ 11 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึง ธันวาคม พุทธศักราช 2538 ซึ่งได้มาจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 คน ได้จำนวน 54 รายการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 , 5 , 7 , 9 และ 11 ระบุไว้ในผังรายการ ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ถึง ธันวาคม พุทธศักราช 2538 จำนวน 60 รายการ มาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอนุบาล 2 คน ด้านประถมศึกษา 2 คน

และด้านสื่อสารมวลชนทางโทรทัศน์ 2 คน ประเมินความเหมาะสมตามเกณฑ์ในเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป

2. นำรายการโทรทัศน์ทั้ง 60 รายการที่ผ่านการประเมินแล้ว มาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละรายการ โดยใช้สถิติดังนี้

$$\text{การหาค่าเฉลี่ย จากสูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนแต่ละรายการ

X = คะแนนการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคน

n = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

3. เลือกรายการโทรทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไป มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้จำนวน 54 รายการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

รายการ	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	รายการ	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
ประเภท ภาพยนตร์การ์ตูน			22. การพิลด์	/	/
ช่อง 3			23. เจ้าหนูจอมแก่น	L	L
1. พิงค์แพนเตอร์	/	/	24. ไบบะ	/	/
2. ลูกม้ามหัตถ์จรรยา	/	/	25. เซลเลอร์มูน	/	/
3. นินจาเต่า	/	/	26. พิงค์แพนเตอร์	/	/
4. อุลตราแมน	/	/	27. ซิตี ฮันเตอร์	/	-
5. มุก้าจอมแก่น	/	/	รวม	27	26
6. หน่วยพิทักษ์ไดโนเสาร์	/	/	ประเภท นิตยสารทางอากาศ		
7. เคนนิสจอมกวน	/	/	ช่อง 3		
8. พ่อมดจอมขม	/	/	28. จากใจดวงน้อย	/	/
9. การ์ตูนหลังข่าว	/	/	29. หนูดีมีเรื่องเล่า	/	/
ช่อง 5			30. บันทึกห้วงกะทิ	L	L
10. สมิทไฟเจ้าตัวสีน้ำเงิน	/	/	ช่อง 5		
ช่อง 7			31. ตรุณธรรม	/	/
11. โทนีตูน	/	/	32. ผีงน้อยไซร์	/	/
12. สองสหายสายฟ้า	/	/	33. กล้าคิดกล้าทำ	/	/
13. โลกน่ารู้	/	/	ช่อง 7		
14. วิดเจ็ทเพื่อนต่างดาว	/	/	34. ที่ไม่มีเพื่อน	/	/
15. การ์ตูนหลังข่าว	/	/	35. ดิสนีย์คลับ	/	/
ช่อง 9			36. การ์ตูนเน็ตเวิร์คไซร์	/	/
16. จินปุยสหายน้อยต่างดาว	/	/	37. เจ้าขุนทอง	/	/
17. การ์ตูนมหาสนุก	/	/	ช่อง 9		
18. ดราگونบอลซัด	/	/	38. ต๊ะ ตึง ต่าง	/	/
19. เกาะอลเวง	/	/	39. บัณฑิตน้อย	/	/
20. มูซาชิ	/	/	40. โลกของเด็ก	/	/
21. นินจาพันธุ์ไร	/	/	41. โดเรมอน	/	/

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	รายการ	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
42. บ้านน้อยชอยแก้ว	/	/	<u>ช่อง 7</u>		
43. ซุปเปอร์จิ๋ว	/	/	54. หนูทำได้	/	/
44. คิดดีแคท	/	/	<u>ช่อง 9</u>		
<u>ช่อง 11</u>			55. กาลิเลโอเกม	/	-
45. โลกใบจิ๋ว	/	/	56. แบบเด็ก เด็ก	/	/
46. เด็กดี	/	/	รวม	6	3
รวม	19	19	<u>ประเภท ข่าว</u>		
<u>ประเภท สารคดี</u>			<u>ช่อง 3</u>		
<u>ช่อง 3</u>			57. จิ้งจอกเจาะโลก	/	/
47. ทุ่งแสงตะวัน	/	/	<u>ช่อง 7</u>		
<u>ช่อง 7</u>			58. ข่าวผู้เยาว์	/	/
48. โลกน่ารัก	/	/	รวม	2	2
49. รักภาษา	/	/	<u>ประเภท ภาพยนตร์</u>		
<u>ช่อง 11</u>			<u>ช่อง 3</u>		
50. วิทยาศาสตร์น่ารู้ (NHK)	/	/	59. อัศวินซอปเปอร์	/	-
รวม	4	4	<u>ช่อง 9</u>		
<u>ประเภท เกมโชว์</u>			60. นักรมังกรห้ำดาว ไดเรนเจอร์	/	-
<u>ช่อง 3</u>			รวม	2	0
51. อัศวินน้อย	/	/			
<u>ช่อง 5</u>			รวมทั้งหมด	60	54
52. 180 IQ	/	-			
53. การบินไทยไรจ์กราวล	/	-			

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 อย่าง คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แบบวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านร่างกาย อารมณ์ คุณธรรมและบุคลิกภาพ สังคม และสติปัญญา ทั้งทางบวกและทางลบจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

2.2 แบบวิเคราะห์วิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบประเมินความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีกรอบการประเมินความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไปเป็นเกณฑ์ในการประเมิน ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือ มาก (3) , ปานกลาง (2) , น้อย (1) และไม่เหมาะสม (0) (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 159-163) มีวิธีการสร้างดังนี้

1.1 รวบรวมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน จากผังรายการของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 7 , 9 และ 11 ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ถึง ธันวาคม พุทธศักราช 2538 รวมทั้งสิ้น 60 รายการ นำมาสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป ซึ่งมีระดับความเหมาะสมในการประเมิน 4 ระดับ คือ มาก (3 คะแนน) , ปานกลาง (2 คะแนน) , น้อย (1 คะแนน) และไม่เหมาะสม (0 คะแนน)

1.2 ศึกษาตำรา เอกสาร และบทความเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป ของ จุมพล รอดคำดี (2525) และอรทัย ศรีสันติสุข (2525)

1.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้ศึกษา นำมาสร้างกรอบการประเมินความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป ได้ดังนี้

1.3.1 เนื้อหามีความเหมาะสมกับเด็ก เช่น เป็นเนื้อหาที่ง่ายและชัดเจน เป็นเรื่อง
ที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับเด็ก

1.3.2 ถ้อยคำและการพูดในรายการเป็นแบบกันเองตามธรรมชาติ เข้าใจง่าย

1.3.3 เปิดโอกาสให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไปเข้าร่วมกิจกรรมในรายการ

1.3.4 อุปกรณ์และสื่อน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจของเด็ก

1.3.5 เสียงประกอบในรายการเข้าความสนใจของเด็ก

1.3.6 เวลาในการนำเสนอรายการไม่นานจนเกินไป โดยไม่เกิน 30-45 นาที

2. การสร้างแบบวิเคราะห์

2.1. แบบวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านร่างกาย
อารมณ์คุณธรรมและบุคลิกภาพ สังคม และสติปัญญาทั้งทางบวกและทางลบจากรายการโทรทัศน์
สำหรับเด็ก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะของแบบวิเคราะห์เป็นแบบ
ตารางบันทึกความถี่ของข้อมูล ตามประเด็นของพัฒนาการแต่ละด้าน (โปรดดูรายละเอียดในภาค
ผนวกหน้า 164-193) มีวิธีการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ โดย
ยึดจาก หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทยของ ทิศนา ขวมนนทิและคณะ
(2535) เป็นแนวทางในการศึกษา

2.1.2 สุ่มตัวอย่างรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไป
ประเภทละ 1 เรื่อง แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาว่ารายการโทรทัศน์มีการส่งเสริมพัฒนาการ
ด้านใด และเรื่องใดบ้าง เพื่อเพิ่มเติมประเด็นที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว และเอกสาร

2.1.3 นำข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการที่ได้จากข้อ 2.1.1 และ 2.1.2 มารวบรวม
เพื่อกำหนดเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการกำหนดกรอบความคิดที่จะวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการ
ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1.3.1 การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การพักผ่อน การออกกำลังกาย การรักษาความสะอาด การป้องกันอุบัติเหตุ
การป้องกันโรค และการปฐมพยาบาล

2.1.3.2 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ คุณธรรมและบุคลิกภาพ
ได้แก่ สุนทรียภาพ ด้านความซาบซึ้งในการอ่าน การฟัง และการชม ความรัก ความเศร้า ความ
ภูมิใจในตนเอง ความชื่นชมยินดีกับผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิผู้อื่น การ

ประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูรู้คุณ ความเมตตากรุณา ความอดทน ความตั้งใจ มีสมาธิ ความเป็นผู้นำ ความกล้าหาญ และความร่าเริง-แจ่มใส

2.1.3.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ สังคมระดับบุคคล ใกล้ชิด บ้าน และโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การมีมารยาท การปฏิบัติตามคำสั่ง กฎเกณฑ์ กติกา การท่วงโย มีน้ำใจ การตัดสินใจปัญหาความขัดแย้งด้วยเหตุผล และความสามัคคี สังคมระดับชุมชน ประเทศและโลก ซึ่งประกอบด้วย การท่วงโยในสิ่งแวดล้อม การท่วงโยในสันติภาพและความสงบสุขของมวลมนุษยชาติ และการตัดสินใจปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

2.1.3.4 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย มนุษยศาสตร์ด้าน วรรณคดี ศาสนา ศิลปะ ดนตรี สังคมศาสตร์ด้าน ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต วิทยาศาสตร์กายภาพด้าน คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ ฟิสิกส์ ชีวภาพด้านสัตว์ พฤกษศาสตร์ ประยุกต์ด้านการแพทย์ การเกษตร ภาษาศาสตร์ด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และความรู้ทั่วไป กระบวนการคิดและแสวงหาความรู้ ซึ่งประกอบด้วย การสังเกต การจำแนกและจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ การคาดคะเน การอ้างอิง การแก้ปัญหา การทดลอง และการสรุปผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การสมมติ การเลียนแบบ และการออกแบบ

2.1.4 นำประเด็นที่ได้มากำหนดคำจำกัดความและขอบข่ายของพฤติกรรมที่จะปรากฏในเนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ทั้งพฤติกรรมทางบวกและทางลบเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เพื่อเป็นกรอบความคิดสำหรับการวิเคราะห์

2.1.5 นำแบบวิเคราะห์และกรอบความคิดในข้อ 2.1.4 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.1.6. นำแบบวิเคราะห์และกรอบความคิดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์

2.2. แบบวิเคราะห์วิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะเป็นตารางบันทึกความถี่ของข้อมูล (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 194-196) มีวิธีการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ โดยยึดจาก หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทยของ ทิศนา ชัมมนณีและคณะ (2535) เป็นแนวทางในการศึกษา

2.2.2 สุ่มตัวอย่างรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีลงไปประเภทละ 1 รายการ แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมีวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างไร เพื่อเพิ่มเติมประเด็นที่ได้จากการศึกษาตำรา และเอกสาร

2.2.3 นำข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่ได้จากข้อ 2.2.1 และ 2.2.2 มารวบรวมเพื่อกำหนดเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการกำหนดกรอบความคิดที่จะวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ วิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ การสอนโดยตรง (Direct Teaching) การสอดแทรกสาระหรือแนวคิดในรายการ การให้ตัวแบบ การเสนอสถานการณ์ เหตุการณ์ การตั้งปัญหา การสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และการสาธิต

2.2.4 นำประเด็นที่ได้มากำหนดค่าจำกัดความและขอบข่ายของวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่จะปรากฏในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เพื่อเป็นกรอบความคิดสำหรับการวิเคราะห์

2.2.5 นำแบบวิเคราะห์และกรอบความคิดในข้อ 2.2.4 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.6 นำแบบวิเคราะห์และกรอบความคิดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์

การทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

นำแบบวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและกรอบความคิด และแบบวิเคราะห์วิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและกรอบความคิดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างรายการโทรทัศน์ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประเภทละ 1 รายการ มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Inter-rater reliability) โดยให้มีการวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์อีก 1 คน ซึ่งเป็นผู้จบการศึกษาด้านการศึกษาปฐมวัย และโศดทัศน์ศึกษา แล้วนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากทั้ง 2 คนมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นตามสูตรของ Irwin and Bushnell (1980) ดังนี้

$$\text{ค่าความเชื่อมั่น} = \frac{\text{ความถี่ของเนื้อหาที่สอดคล้องกัน}}{\text{ผลรวมของความถี่ของเนื้อหาที่ผู้วิเคราะห์ทั้ง 2 คนให้ไว้}} \times 100$$

โดยตั้งเกณฑ์ว่า ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 80 จึงจะถือว่ามีความเชื่อถือได้ ผลปรากฏว่าแบบวิเคราะห์เนื้อหาและกรอบความคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95.66 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยบันทึกเทปโทรทัศน์จากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 , 5 , 7 , 9 และ 11 จำนวน 54 รายการ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม ถึง 31 ธันวาคม 2538 เป็นเวลา 22 สัปดาห์ แต่ละรายการบันทึกเทปได้ 22 ครั้ง ระยะเวลาของรายการโทรทัศน์ที่บันทึกเทปใน 1 สัปดาห์และตลอดการวิจัย มีรายละเอียดในตารางที่ 2

การจัดเวลาบันทึกเทปรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีดังนี้

1. รายการที่ออกอากาศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง บันทึกเทปทุกครั้งที่ออกอากาศ
2. รายการที่ออกอากาศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถ้าออกอากาศ 2 สถานีในเวลาเดียวกันได้ใช้เครื่องบันทึกเทป 2 เครื่องในการบันทึก
3. รายการที่ออกอากาศมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งที่บันทึกเทปได้จากการสลับเวลาไม่ให้ตรงกับรายการที่ออกอากาศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ตารางที่ 2 แสดงระยะเวลาของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่บันทึกเทปใน 1 สัปดาห์ และตลอดการวิจัย

ประเภทของรายการ	จำนวนรายการ	ระยะเวลาที่บันทึกเทป/สัปดาห์		ระยะเวลาที่บันทึกเทปตลอดการวิจัย	
		ชั่วโมง	นาที	ชั่วโมง	นาที
1. ภาพยนตร์การ์ตูน	26	11	05	243	50
2. นิตยสารทางอากาศ	19	10	45	236	30
3. สารคดี	4	1	27	31	54
4. เกมโชว์	3	1	25	31	10
5. ข่าว	2	-	35	12	50
รวม	54	25	17	556	14

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยกำหนดหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ดังนี้

1.1 รายการประเภทภาพยนตร์การ์ตูน สารคดี และข่าว หน่วยคือ สารหรือแนวคิด ทุกสารและวิธีการนำเสนอรายการ ที่ปรากฏตลอดรายการ ที่ออกอากาศในครั้งนั้น ถ้าพบสารหรือวิธีการนำเสนอรายการที่ซ้ำกัน นับเพียง 1 หน่วย

1.2 รายการประเภทนิตยสารทางอากาศ และเกมโชว์ หน่วยคือ สารหรือแนวคิด ทุกสารและวิธีการนำเสนอรายการ ที่ปรากฏในแต่ละช่วงของรายการ ที่ออกอากาศในครั้งนั้น ถ้าพบสารและวิธีการนำเสนอรายการ ที่ซ้ำกันภายในช่วงของรายการช่วงเดียวกัน นับเพียง 1 หน่วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กประเภทเกมโชว์

รายการหนูทำได้ ครั้งที่ 20 ออกอากาศวันศุกร์ที่ 27 ธันวาคม 2538 เวลา 18.00-18.30 น.

ช่วงที่ 1 การแข่งขันตอบปัญหา ตามตอบความรู้เกี่ยวกับสัตว์ 3 ข้อ นับเป็น 1 หน่วย

ตามตอบความรู้ทั่วไป 7 ข้อ นับเป็น 1 หน่วย

ช่วงที่ 2 การแสดงพ็อนรำ 2 ชุดการแสดง นับเป็น 1 หน่วย

ช่วงที่ 3 ช่วงให้ความรู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ นับเป็น 1 หน่วย

2. นำพฤติกรรมในหน่วยที่พบในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในคู่มือการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านต่าง ๆ และคู่มือการวิเคราะห์วิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก (ดังแสดงในภาคผนวกหน้า 173-196) เพื่อดูว่าเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านใด เรื่องใด ทางบวกหรือทางลบ และใช้วิธีการใดในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

3. แจกแจงความถี่ของสารที่พบลงในแบบวิเคราะห์ เพื่อทราบจำนวนความถี่ของเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมทางบวกและทางลบ และวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

4. แสดงความถี่ของเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน และแต่ละประเด็นทั้งทางบวกและทางลบ และวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยการหาร้อยละ

$$\text{จากสูตร } P = \frac{n}{N} \times 100$$

P = จำนวนร้อยละของพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน หรือแต่ละประเด็น หรือวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

n = จำนวนครั้งที่พบพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านหรือแต่ละประเด็น หรือวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

N = จำนวนครั้งที่พบพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน หรือแต่ละด้านรวมกัน หรือวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกวิธีรวมกัน

4. สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในแต่ละด้าน และแต่ละประเด็นทั้งทางบวกและทางลบ และวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เจริญปริมาณ ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5. สรุปผลการวิเคราะห์เชิงบรรยาย โดยการนำบันทึกข้อค้นพบและข้อสังเกตอื่น ๆ ที่ได้จากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มาจัดหมวดหมู่ แล้วบรรยายเป็นความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย